

JAARVERSLAG OVERIJSSSELACADEMIE 2024

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Bestuursverslag 2024	4
Jaarrekening 2024	8
Controleverklaring	21
BIJLAGE - Activiteitenverslag 2023-2024	25

VOORWOORD

Met grote waardering kijkt het bestuur van de Overijsselacademie terug op de activiteiten die zijn gerealiseerd in 2024. In een tijd waarin maatschappelijke veranderingen vragen om houvast en richting, laat dit verslag zien hoe erfgoed betekenisvol verbonden kan worden met de uitdagingen van vandaag én morgen. De Overijsselacademie slaagt erin om niet alleen kennis te borgen, maar ook verbinding en bewustwording te creëren – in buurten, klaslokalen, theaters en via digitale media. Als bestuur zijn we trots op de inhoudelijke koers, de kracht van samenwerking met partners en de professionele ontwikkeling van de organisatie. We hebben vertrouwen in de toekomst en blijven ons met overtuiging inzetten voor de missie van de Overijsselacademie: het versterken van de gebiedseigenheid van Overijssel, vanuit verleden naar een toekomst met waarde.

Namens het bestuur,

Annet Westerdijk

Voorzitter bestuur Overijsselacademie

BESTUURSVERSLAG 2024

Overijsselacademie in het Huis van de Leefomgeving

In september 2023 hebben we als Overijsselacademie onze intrek genomen in het Huis van de Leefomgeving, Aan de Stadsmuur 79 in Zwolle. Deze verhuizing heeft niet alleen werkplezier en inspiratie voor het team gebracht maar ook synergie en efficiëntie in programma's, projecten, en bedrijfsvoering mogelijk gemaakt door de nauwere samenwerking met Het Oversticht.

Missie

De missie van de Overijsselacademie is het overdragen en verrijken van de regionale geschiedenis, Nedersaksische taal en cultuur van Overijssel. Wij willen de kennis van het verleden vergroten en verbinden met de actualiteiten van vandaag, zodat het relevant wordt voor morgen. Het begrijpen van het verleden van Overijssel is essentieel om richting te geven aan de toekomst van onze provincie.

Visie

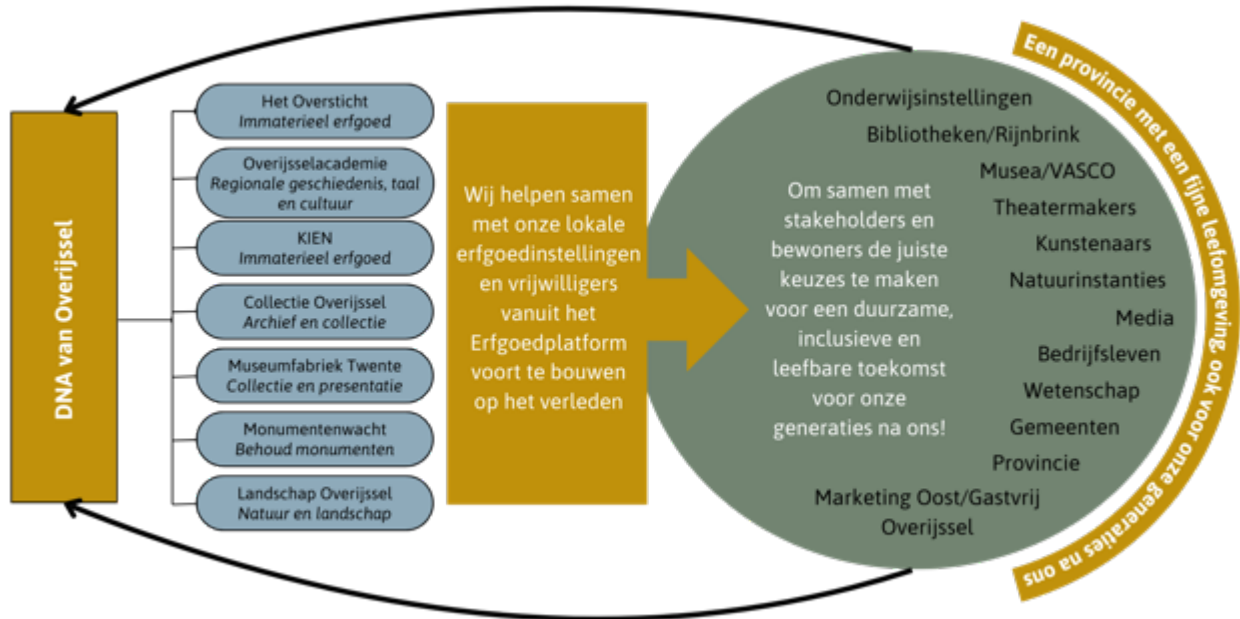
Wij zijn een toonaangevend kennisinstituut en productiehuis, waar de rijke geschiedenis, taal en cultuur van Overijssel tot leven komen. We zien onze provincie als een plek waarin bewoners doordrongen zijn van hun erfgoed, wat bijdraagt aan een levendige en betekenisvolle gemeenschap.

Doelstellingen

De Overijsselacademie heeft ambitieuze doelstellingen geformuleerd:

- Kennisvergroting: Vergroten van kennis over de geschiedenis, taal en cultuur bij diverse doelgroepen.
- Verbinding: Actief en innovatief verbinden van historische kennis met actualiteiten.
- Bewustwording: Stimuleren van bewustwording over identiteit en leefomgeving.
- Inclusiviteit: Realiseren van een inclusieve benadering via samenwerking met lokale gemeenschappen.
- Toegankelijkheid: Samen met partners projecten ontwikkelen voor brede toegankelijkheid.
- Duurzame betekenis: Bijdragen aan het behoud van erfgoed voor toekomstige generaties.
- Impact: Streven naar blijvende impact op bewustzijn en identiteit van de regio.
- Innovatie: Actief inzetten op innovatie binnen projecten en samenwerkingsverbanden.
- Trots op erfgoed: Bewoners doordringen van hun erfgoed en trots maken op hun identiteit.

Om deze doelstelling te realiseren is er een activiteitenplan geschreven voor 2023 en 2024. Met diverse activiteiten waarvan we een deel in 2023 ten uitvoer hebben gebracht. Uiteraard doen we dit niet alleen, maar samen met diverse partners in Overijssel.

Het eco-systeem erfgoed Overijssel waarin we ons begeven om de doelstellingen te realiseren. Samen streven we naar waarde voor morgen!

Activiteiten 2024

Ons activiteitenplan uit het Provinciaal Programma 2023-2024 'Erfgoed Verbindt' bestond uit drie programmalijnen:

1. Programma Nedersaksische taal en cultuur
2. Programma Regionale geschiedenis
3. Programma Erfgoedondersteuning

Daarnaast hebben we in 2024 diverse andere projecten gerealiseerd of in gang gezet in opdracht van diverse opdrachtgevers. Een uiteenzetting hiervan leest u in de bijlage 'Activiteitenverslag 2023-2024'.

Financiering

We danken onze financiële partners: de Provincie Overijssel en de vijf gemeenten Deventer, Olst-Wijhe, Kampen, Staphorst en Zwolle, die via structurele projectsubsidies bijdragen aan onze werkzaamheden. Daarnaast leveren aanvullende (landelijke) subsidies en fondsen een waardevolle bijdrage aan ons streven naar duurzame financiering. Zo ontvangen we onder andere steun van het ministerie van OCW voor het Erfgoedplatform Overijssel, gericht op de versterking van deskundigheid bij kleinere erfgoedinstellingen en erfgoedvrijwilligers.

Dit jaarverslag 2024 biedt inzicht in onze financiële positie en resultaten over het afgelopen jaar. In de bijlage vindt u het activiteitenverslag 2023–2024, waarin we een gedetailleerd overzicht geven van de gerealiseerde programma's en projecten.

In 2024 hebben we een positief resultaat behaald van €77.066 (ter vergelijking: in 2023 was sprake van een negatief resultaat van €20.194). We bouwen daarmee gestaag aan een solide financiële basis, van waaruit de Overijssellacademie zich met vertrouwen en ambitie verder kan ontwikkelen tot een toonaangevend kenniscentrum voor regionale geschiedenis, taal en cultuur.

Focus op de toekomst

De Overijsselacademie groeit in bekendheid en draagvlak, maar dit brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee. Een heldere visie voor de toekomst, een aantoonbare maatschappelijke rol en een stabiele organisatiestructuur zijn van cruciaal belang. In tijden van mogelijke bezuinigingen op cultuur moeten we waakzaam blijven en onze relevantie benadrukken. In 2025 willen we als Overijsselacademie onze groei voortzetten en ons verder positioneren als een essentiële speler in het erfgoedlandschap van Overijssel. Hieronder staan onze belangrijkste focuspunten voor het komende jaar:

Uitvoering van het Provinciaal Programma 2025-2028 ‘Het verhaal van Overijssel’

We blijven ons inzetten voor de uitvoering van het nieuwe Provinciaal Programma ‘Het verhaal van Overijssel’, waarbij we streven naar een effectieve bijdrage aan de beleidsdoelen van de provincie Overijssel.

Samenwerking met provinciale erfgoedpartners

We werken nauw samen met de provinciale erfgoedpartners om gezamenlijk een visie en plan van aanpak te ontwikkelen. Hiermee willen we onze bijdrage aan de beleidsplannen van de provincie Overijssel versterken en onze impact vergroten.

Verankering van onze maatschappelijke rol

Het is van cruciaal belang dat we onze maatschappelijke rol stevig verankeren. We blijven ons inzetten voor bewustwording en maatschappelijke impact door het organiseren van projecten en evenementen die relevant zijn voor onze doelgroepen.

Stabiliteit en relevantie benadrukken

In een tijd van mogelijke bezuinigingen op cultuur is het belangrijk dat we onze stabiliteit en relevantie blijven benadrukken. We zullen onze toegevoegde waarde voor Overijssel blijven communiceren en zoeken naar mogelijkheden om onze financiële basis te versterken.

Partnerschappen en financiering

We blijven actief zoeken naar (financiële) partners die zich willen committeren aan een toekomstbestendige Overijsselacademie. Hierbij streven we naar langdurige samenwerkingen die ons in staat stellen om onze activiteiten verder uit te breiden en te ontwikkelen.

Continue groei en verbetering

We blijven streven naar continue groei en verbetering. Dit omvat onder andere het evalueren van onze projecten en activiteiten, het verzamelen van feedback van onze doelgroepen en het aanpassen van onze strategieën waar nodig om aan hun behoeften te voldoen.

Daarnaast hechten we veel waarde aan het vervullen van onze maatschappelijke opgaven en het benutten van ons erfgoed als een bron van betekenis in de samenleving. Samen met onze erfgoedpartners en de overheden willen we erfgoed van betekenis laten zijn en hiervoor mooie programma's ontwikkelen.

Door ons te richten op deze belangrijke aspecten, streven we ernaar om de Overijsselacademie verder te versterken en bij te dragen aan een toekomstbestendig en bloeiend erfgoedlandschap in Overijssel.

Bestuur en toezicht

Stichting Overijsselacademie is bij notariële akte opgericht op 11 augustus 1977. De statuten zijn voor het laatst gewijzigd op 13 mei 2019.

De bestuurssamenstelling is als volgt in 2024:

- Mevrouw K.A.H. Westerdijk, voorzitter
- De heer G.J. Bolks, penningmeester
- Mevrouw R. Veldman, secretaris
- De heer P.G. Welman, algemeen bestuurslid
- De heer J. ten Kate, algemeen bestuurslid

Rooster van aftreden bestuur

Naam	Functie	Einde zittingstermijnen
Annet Westerdijk	Voorzitter	1e termijn: 21-03-2021 2e termijn: 21-03-2025 3e termijn: 21-03- 2029
Gerrit Jan Bolks	Penningmeester	1e termijn: 15-09-2022 2e termijn: 15-09-2026 3e termijn: 15-09- 2030
Rixt Veldman	Secretaris	1e termijn: 15-06-2026 2e termijn: 15-06-2030 3e termijn: 15-06- 2034
Patrick Welman	Lid	1e termijn: 19-06-2027 2e termijn: 19-06-2031 3e termijn: 19-06- 2035
Jan ten Kate	Lid	1e termijn: 05-10-2027 2e termijn: 05-10-2031 3e termijn: 05-10- 2035

JAARREKENING 2024

INHOUDSOPGAVE

1. Balans per 31 december 2024	10
2. Staat van baten en lasten over 2024	11
3. Algemene toelichting en grondslagen	12
4. Toelichting op de balans per 31 december 2024	15
5. Toelichting op de staat van baten en lasten over 2024	18
6. Overige toelichtingen	20
7. Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	21

1. Balans per 31 december 2024

Na resultaatbestemming, Bedragen in EUR

ACTIVA	31-12-2024	31-12-2023
Materiële vaste activa		
Inventaris (1)	975	1.260
Vlottende activa		
Debiteuren (2)	72.310	34.400
Nog te ontvangen subsidies (3)	147.084	91.977
Overige vorderingen en overlopende activa	9.959	4.562
Liquide middelen (4)	99.968	216.552
	<u>329.321</u>	<u>347.491</u>
	330.296	348.751
PASSIVA	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen		
Continuïteitsreserve (5)	190.987	97.912
Bestemmingsfondsen (6)	16.383	32.393
	<u>207.370</u>	<u>130.305</u>
Kortlopende schulden		
Vooruitontvangen bedragen (7)	55.961	151.388
Crediteuren	4.526	18.682
Overige schulden en overlopende passiva (8)	62.439	48.376
	<u>122.926</u>	<u>218.446</u>
	330.296	348.751

2. Staat van baten en lasten over 2024

Bedragen in EUR

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
Baten			
Subsidies provincie en overige (9)	709.586	809.900	472.145
Subsidies gemeenten (10)	54.299	51.700	54.492
Opbrengsten projecten en opdrachten (11)	168.161	-	59.107
Financiële baten (12)	3.900	-	-
Overige baten (13)	2.643	1.000	49.156
	938.589	862.600	634.900
Lasten			
Personeelslasten (14)	458.252	435.000	333.530
Materiele projectkosten (15)	308.809	311.600	115.581
Huisvestingskosten (16)	12.503	20.000	20.752
Organisatiekosten (17)	81.959	96.000	185.232
	861.523	862.600	655.095
Resultaat	77.066	-	-/- 20.195
Resultaatbestemming			
Continuïteitsreserve	93.075		29.866
Bestemmingsfonds subsidies	-/- 16.009		-/- 50.060
	77.066		-/- 20.194

3. Algemene toelichting en grondslagen

Algemeen

Algemene informatie

Stichting Overijsselacademie is feitelijk en statutair gevestigd op Aan de stadsmuur 79 te Zwolle en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41022223. Stichting Overijsselacademie is bij notariële akte opgericht op 11 augustus 1977. De statuten zijn voor het laatst gewijzigd op 13 mei 2019.

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Overijsselacademie bestaan voornamelijk uit:

- Het bevorderen van de kennis van het immaterieel erfgoed in haar werkgebied zoals omschreven in het huishoudelijk reglement;
- Het bestuderen (onderzoek), vastleggen (publicatie) en uitdragen (educatie) van kennis en fungeren als stimulerend en coördinerend centrum op dit terrein.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Overijsselacademie is in het kader van de jaarverslaggeving te typeren als een kleine organisatie zonder winststreven (OZW). Bij de opstelling van de jaarrekening zijn de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine organisaties zonder winststreven toegepast. Het betreft richtlijn RJK C1 van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde. Baten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De balans is gepresenteerd “na resultaatbestemming” en alle in dit rapport genoemde bedragen luiden in Euro’s.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Vorderingen die zijn opgenomen onder de vlottende activa hebben een resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve betreft het vrije deel van het eigen vermogen dat besteedbaar is binnen de doelstelling van de organisatie. Een eventuele bestemmingsreserve voor specifieke doeleinden kan worden gevormd ten laste van de continuïteitsreserve op grond van een bestuursbesluit daartoe.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen betreffen het deel van het eigen vermogen dat door derden is afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

Vooruit ontvangen bedragen projecten bestaan uit de (totale) beschikkingen die door derden zijn toegekend voor projecten, verminderd met de gerealiseerde kosten die voor de projecten zijn gemaakt.

Subsidieverplichtingen en verplichtingen tot het doen van een gift in het kader van het bereiken van de doelstellingen van onze organisatie worden op de balans als schuld en in de Staat van baten en lasten als last verantwoord, ook als de verplichting is aangegaan voor meer dan een jaar. Indien subsidieverplichtingen vervallen dan worden deze in het boekjaar waarin zij vervallen in de Staat van baten en lasten zichtbaar in mindering gebracht op de verstrekte subsidies of giften

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat (saldo) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Subsidies provincie en overige

Subsidies provincie en overige die zijn toegekend op basis van te realiseren activiteiten worden tijdsevenredig als bate verantwoord. Wanneer een subsidiebate gedurende het jaar niet volledig wordt gerealiseerd op basis van de voor die subsidie geldende voorwaarden, wordt het niet gerealiseerde restant middels de resultaatbestemming geormerkt per project gemuteerd op een bestemmingsfonds subsidies.

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/waar in de opbrengsten zijn gedeerd/waar in het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Subsidies gemeenten

Dit betreft baten van gemeenten op basis van een lumpsum systematiek. Deze baten worden volledig verantwoord in het jaar waarop de subsidies betrekking hebben.

Opbrengsten projecten in opdracht

Projecten worden overeenkomstig de opdrachtverlening in rekening gebracht en verantwoord in de periode waarin de prestaties zijn geleverd.

Personeelsbeloningen

Pensioenen

Stichting Overijsselacademie heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Belastingen

De Stichting Overijsselacademie is vrijgesteld van omzetbelasting en vennootschapsbelasting.

4. Toelichting op de balans per 31 december 2024

Bedragen in EUR

	31-12-2024	31-12-2023
1. Materiële vaste activa		
Aanschafwaarde primo boekjaar	1.260	-
Investerings	-/- 285	1.424
Desinvesteringen	-	-/- 164
Aanschafwaarde ultimo boekjaar	975	-
Cumulatieve afschrijvingen primo boekjaar	-	-
Afschrijvingen	285	164
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen	-/- 285	-/- 164
Cumulatieve afschrijvingen ultimo boekjaar	-	-
Boekwaarde primo boekjaar	1.260	-
Boekwaarde ultimo boekjaar	975	1.260
2. Debiteuren		
Debiteuren	72.310	34.400
	72.310	34.400

Een voorziening voor oninbare debiteuren wordt door het bestuur niet nodig geacht.

3. Nog te ontvangen subsidies

Nog te ontvangen subsidies	147.084	91.977
	147.084	91.977

Het saldo nog te ontvangen subsidie ultimo 2024 bestaat uit nog te ontvangen subsidie in het kader van afrekening subsidie projecten voor 'Erfgoed participatie' (€3.500), 'Op de fiets langs verhalen uit NO Twente' (€100.000), 'Draden van Overijssel' (€4.400) en '1825-2025 Tweehonderd jaar watersnood' (€39.184).

	31-12-2024	31-12-2023
4. Liquide middelen		
Banktegoeden	19.968	63.632
Rabo spaarrekening	80.000	152.920
	<u>99.968</u>	<u>216.552</u>
Eigen vermogen		
Continuïteitsreserve	190.987	97.912
Bestemmingsfondsen subsidieprojecten	16.383	32.393
	<u>207.370</u>	<u>130.305</u>
5. Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	97.912	68.046
Resultaatbestemming	93.075	29.866
Stand per 31 december	<u>190.987</u>	<u>97.912</u>
6. Bestemmingsfondsen		
Bestemmingsfondsen subsidieprojecten	9.715	25.725
Sybren van Tuinenfonds	6.668	6.668
	<u>16.383</u>	<u>32.393</u>
Bestemmingsfonds subsidieprojecten		
Stand per 1 januari	25.724	75.785
Resultaatbestemming	-/- 16.009	-/- 50.060
Stand per 31 december	<u>9.715</u>	<u>25.725</u>
7. Vooruitontvangen bedragen		
Vooruitontvangen subsidie	55.961	151.388
	<u>55.961</u>	<u>151.388</u>

De vooruit ontvangen bedragen ultimo 2024 bestaan uit een voorschot op de bijdragen voor het project 'Draden van Overijssel' (€35.521) en het project 'Leer het Nedersaksisch kennen' (€20.440).

	31-12-2024	31-12-2023
8. Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld	15.114	10.533
Reservering vakantiedagen	33.500	8.700
Reservering personeelsvereniging	225	225
Nog te betalen pensioenen	-	499
Overlopende passiva	13.600	15.099
Vooruitontvangen	-	13.320
	62.439	48.376

Niet uit de balans blijken de verplichtingen

Stichting Overijsselacademie heeft een huurcontract voor onbepaalde tijd ter waarde van € 10.625 per jaar (prijspeil 2024).

5. Toelichting op de staat van baten en lasten 2024

Bedragen in EUR

	2024	2023
9. Subsidies provincie en overige		
Subsidies Provinciaal programma	401.088	380.000
Overige bijdragen Provinciaal programma	106.529	44.250
Subsidies overige projecten	201.969	47.895
	<u>709.586</u>	<u>472.145</u>

De subsidies overige projecten 2024 bestaan onder andere uit 'Draden van het Slavernijverleden' (€30.757), 'Leer het Nedersaksisch kennen' (€102.948) en '1825-2025 Tweehonderd jaar Overijssels Watersnood' (€64.765).

10. Subsidies gemeenten

Gemeente Zwolle	34.657	35.854
Gemeente Deventer	11.272	10.418
Gemeente Kampen	5.559	5.513
Gemeente Olst Wijhe	1.486	1.457
Gemeente Staphorst	1.325	1.250
	<u>54.299</u>	<u>54.492</u>

11. Opbrengsten projecten en opdrachten

Opbrengsten opdrachten	168.161	59.107
------------------------	---------	--------

12. Financiële baten

Rentebaten	3.900	-
------------	-------	---

13. Overige baten

Vrienden van St. Overijsselacademie	290	100
Opbrengst verspreiding Zorgzakboekje	1.322	2.826
Kameroaden van de Nedersaksen	630	-
Overige bijdragen/donaties/baten	300	-
Bijdrage ontvlechting Overijssel	101	46.230
	<u>2.643</u>	<u>49.156</u>

	2024	2023
14. Personeelslasten		
Loonkosten	342.731	238.992
Sociale lasten	57.242	42.078
Pensioen premies	15.550	11.213
Overige personeelslasten	42.729	41.247
	<u>458.252</u>	<u>333.530</u>

Overige personeelslasten

Reis en verblijfskosten	14.012	9.759
Opleiding en training	908	707
Overige vergoedingen	2.251	2.081
Verzekering personeel	23.345	26.460
Overige personeelskosten	2.213	2.240
	<u>42.729</u>	<u>41.247</u>

De bestuurskosten bedragen € 2.168 en zijn verantwoord onder de algemene organisatiekosten.

15. Materiële projectkosten

Materiële projectkosten	308.809	115.581
-------------------------	---------	---------

16. Huisvestingskosten

Huurkosten	12.503	17.501
Overige huisvestingskosten	-	3.251
	<u>12.503</u>	<u>20.752</u>

	2024	2023
17. Organisatiekosten		
Inhuur derden	32.441	61.580
Administratiekosten	4.128	9.479
Bestuurskosten	2.168	4.924
Accountantskosten	15.617	11.184
Kantoorkosten	45	221
Verzekeringen	2.926	2.889
Bankkosten	516	500
Automatisering	17.789	17.173
Contributies en abonnement	754	811
Representatiekosten	386	425
PR & communicatie	5.077	800
Porti en vrachtkosten	278	-
Afschrijving inventaris	285	164
Overige algemene kosten	-/- 451	464
Ontvlechtingskosten	-	74.618
	<u>81.959</u>	<u>185.367</u>

6. Overige toelichtingen

Gemiddeld aantal werknemers (fte)

In het boekjaar zijn gemiddeld 5,39 fte werkzaam bij Stichting Overijsselacademie (2023: 4,43 fte)

Ondertekening van de jaarrekening, bestuur voor akkoord

Zwolle, 27 mei 2025

Mevrouw K.A.H. Westerdijk
Voorzitter

de heer G.J.Bolks
Penningmeester

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van de Stichting Overijsselacademie

1 Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2024

1.1 Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening 2024 van de Stichting Overijsselacademie te Zwolle gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Stichting Overijsselacademie per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine organisaties zonder winststreven, Rjk C1.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

1.2 De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Overijsselacademie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

2 Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- Het voorwoord en het bestuursverslag over 2024
- Het activiteitenverslag over 2024.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- Alle informatie bevat die op grond van de toegepaste grondslagen vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de opgenomen andere informatie en de overige gegevens in overeenstemming met de toegepaste grondslagen.

3 Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

3.1 Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de toegepaste grondslagen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

3.2 Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet

ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 30 juni 2025

Spiegel Accountants B.V.

Was getekend

E.F. Spiegel RA

BIJLAGE - ACTIVITEITENVERSLAG 2023-2024

Omdat het merendeel van onze subsidie over een periode van twee jaar wordt verstrekt door de provincie Overijssel (in het kader van het programma *Erfgoed Verbindt* 2023–2024), hebben we ervoor gekozen om één geïntegreerd verslag te maken over deze tweejarige periode.

In dit activiteitenverslag lees je hoe wij – samen met onze partners – hebben gewerkt aan het versterken van de regionale geschiedenis, de Nedersaksische taal en cultuur, en de ondersteuning van het erfgoedveld in Overijssel. Door projecten te verbinden aan actualiteit en maatschappelijke opgaven, willen we erfgoed betekenisvol en relevant maken voor vandaag én morgen.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	26
2. Over de Overijsselaacademie	27
3. Provinciaal programma 2023-2024	28
4. Verslag activiteiten 'Erfgoed verbindt' 2023-2024	29
5. Vooruitblik: Samen bouwen aan waarde voor morgen	44

1. INLEIDING

Sinds mensenheugenis zoeken we naar wie we zijn en waar we thuishoren. Verhalen over onze oorsprong, taal, cultuur en het landschap waarin we leven helpen ons om grip te krijgen op die vragen. Ook in Overijssel zien we hoe sterk die verbondenheid met plek en geschiedenis nog altijd is – in de verhalen over Hanzehandel en havezaten, in de nuchterheid van het platteland en de kracht van het noaberschap, in de eigen taal en tradities van Twente, Salland en de Kop van Overijssel. Tegelijkertijd is Overijssel een provincie in beweging, met mensen van binnen en buiten de regio die samen bouwen aan een gedeelde toekomst.

In een tijd waarin onze samenleving voor grote opgaven staat, van klimaatadaptatie tot sociale samenhang, is het belangrijk om stil te staan bij wat ons verbindt: de eigenheid van de plek waar we wonen, werken en leven. Die eigenheid, geworteld in taal, cultuur en geschiedenis, is geen nostalgisch anker, maar een vitale bron van inspiratie en inzicht. Juist dat staat centraal in het project *Erfgoed Verbindt*.

Als Overijsselaacademie geloven we dat erfgoed leeft wanneer het gedeeld wordt. Dat gebeurt niet alleen in musea of archieven, maar juist ook in verhalen langs fietsroutes, in podcasts, op schoolpleinen en in theaterzalen. Het afgelopen jaar hebben we samen met onze partners gewerkt aan het versterken van het bewustzijn rondom de Nedersaksische cultuur en de geschiedenis van Overijssel. We zijn trots op vernieuwende initiatieven zoals het onderzoek naar Overijssel en slavernij, de productie van de podcast en het theaterstuk *De Nedersaksen*, en de inhoudelijke verrijking van het fietsroutenetwerk met verhalen van de plek.

Een bijzonder krachtige impuls heeft het *Erfgoedplatform Overijssel* gekregen. Als netwerk- en ondersteuningsstructuur voor erfgoedvrijwilligers heeft het zich in 2023 en 2024 verder ontwikkeld tot een onmisbaar knooppunt voor kennisdeling, coaching, inhoudelijke verdieping én zichtbaarheid. Via het platform werden trainingen, bijeenkomsten, adviestrajecten en inspirerende verhalen gedeeld. Ook is er hard gewerkt aan de digitale doorontwikkeling: met een vernieuwde huisstijl, een toegankelijke website en een stevig fundament voor de toekomstige *Overijsselse Datawerkplaats*. Het netwerk is gegroeid, de samenwerking met partners zoals Het Oversticht, KIEN en De Museumfabriek is versterkt, en er is actief bijgedragen aan de ondersteuning van immaterieel erfgoedgemeenschappen, in lijn met de uitgangspunten van het Verdrag van Faro.

Deze projecten en ontwikkelingen zijn meer dan losse activiteiten – ze hebben bijgedragen aan het vergroten van het draagvlak voor cultuurhistorisch bewustzijn en het versterken van de regionale identiteit. We hebben inhoudelijk gebouwd aan de maatschappelijke waarde van erfgoed, en het belang ervan zichtbaar gemaakt voor heden en toekomst. Dat deden we samen met onze partners, met wie we stap voor stap toewerken naar een toekomstbestendig Overijssel, geworteld in het verhaal van de regio.

We danken de provincie Overijssel hartelijk voor het vertrouwen in dit traject. Met dit eindverslag leggen we verantwoording af over de weg die we samen hebben afgelegd, en kijken we met hernieuwde energie vooruit. Want erfgoed verbindt niet alleen verleden aan heden – het helpt ook koers bepalen voor morgen.

Geeke Snijders

Directeur Overijsselaacademie

2. OVER DE OVERIJSSSELACADEMIE

De Overijsselacademie is hét kennisinstituut en productiehuis voor de regionale geschiedenis, de Nedersaksische taal en de cultuur van Overijssel. Vanuit onze thuisbasis in het *Huis van de Leefomgeving* in hartje Zwolle, werken we dagelijks aan het vergroten van kennis, bewustwording en betrokkenheid bij het erfgoed van onze provincie.

Sinds onze verhuizing in september 2023 naar deze unieke plek – waar we onder één dak samenwerken met Het Oversticht en Natuur en Milieu Overijssel – is niet alleen ons werkplezier toegenomen, maar ook de synergie tussen programma's, projecten en partners.

Onze missie is helder: wij zetten ons in voor het overdragen en verrijken van de regionale geschiedenis, Nedersaksische taal en cultuur. We verbinden het verleden met het heden en maken het relevant voor de toekomst. Zo dragen we bij aan een provincie waarin bewoners zich bewust zijn van hun wortels en sterker verbonden zijn met hun leefomgeving.

Onze visie is toekomstgericht: wij willen als toonaangevend kennisinstituut en productiehuis bijdragen aan een samenleving waarin erfgoed beleefd en gewaardeerd wordt, en waarin iedereen de kans krijgt om zich ermee te verbinden.

Onze doelstellingen richten zich op:

- kennisvergroting en bewustwording,
- actief verbinden van erfgoed met actuele maatschappelijke thema's,
- versterken van identiteit en trots op de regio,
- realiseren van inclusieve en toegankelijke projecten,
- waarborgen van duurzame impact voor komende generaties.

We doen dit **samen**: met provincie, gemeenten, musea, erfgoedinstellingen, vrijwilligers, media, het onderwijs en culturele partners bouwen we aan een sterk erfgoedsysteem in Overijssel. Vanuit die samenwerking realiseren we projecten die bijdragen aan brede welvaart, sociale cohesie, educatie en cultureel bewustzijn.

Met trots werken wij aan ons motto: **waarde voor morgen.**

3. PROVINCIAAL PROGRAMMA 2023-2024

Met het Provinciaal Programma 2023–2024 ‘Erfgoed Verbindt’ hebben we als Overijsselaacademie invulling gegeven aan drie hoofdprogrammaliijnen:

1. **Programma Nedersaksische taal en cultuur**
2. **Programma Regionale geschiedenis**
3. **Programma Erfgoedondersteuning**

Daarnaast zijn diverse aanvullende projecten uitgevoerd in opdracht van gemeenten en partners. Denk aan het vooronderzoek naar het slavernijverleden in Deventer, het onderzoek naar noaberschap in opdracht van de provincie Overijssel, de roof en rechtsherstel van Joods onroerend goed in de gemeente Steenwijkerland tijdens de Tweede Wereldoorlog en het vertellen van het verhaal van de watersnoodramp van 1825 in samenwerking met Het Oversticht en het Waterschap Drents Overijsselse Delta.

We danken onze structurele partners voor hun bijdrage aan dit programma: de Provincie Overijssel en de vijf gemeenten Deventer, Olst-Wijhe, Kampen, Staphorst en Zwolle. Aanvullende subsidies en bijdragen van fondsen maakten verdere groei en verdieping mogelijk. 2023 was het eerste volledige jaar waarin de Overijsselaacademie zelfstandig opereerde na de ontvlechting van Collectie Overijssel. In deze nieuwe fase hebben we onze missie en visie aangescherpt, nieuwe samenwerkingen opgebouwd en het fundament gelegd voor een toekomstbestendige erfgoedagenda. We bewezen onze meerwaarde als kennisinstituut én als productiehuis, met impactvolle producties als de podcast ‘De Nedersaksen’, het project ‘Overijssel en Slavernij’, en de documentaire ‘Riet uit de Regio’.

We zien dat onze zichtbaarheid en het draagvlak groeien, net als het besef van onze maatschappelijke rol. Tegelijkertijd zijn we ons bewust van de veranderende context: mogelijke bezuinigingen op cultuur vragen om een duidelijke koers, verankering van onze toegevoegde waarde en een stabiele organisatie.

Vooruitkijkend naar 2025 en verder richten we ons op:

- De uitvoering van het nieuwe Provinciaal Programma 2025–2028: ‘Het verhaal van Overijssel’
- De versterking van de samenwerking met provinciale erfgoedpartners
- Het verder verankeren van onze maatschappelijke rol
- Het zichtbaar maken van onze relevantie in tijden van verandering
- Het versterken van onze financiële basis via duurzame partnerschappen
- Continu leren en verbeteren op basis van evaluatie, feedback en innovatie

Samen met onze partners bouwen we verder aan een erfgoedinfrastructuur die verleden verbindt met toekomst. Erfgoed leeft, beweegt en verbindt – en dat verhaal vertellen wij met trots, iedere dag opnieuw.

4. VERSLAG ACTIVITEITEN ‘ERFGOED VERBINDT’ 2023-2024

Als Overijsselaacademie vinden we het van groot belang om ons in te zetten voor de regionale geschiedenis, taal en cultuur van Overijssel. In 2023 en 2024 voerden we met toewijding het Provinciaal Programma *Erfgoed verbindt* uit. Dit programma bestond uit drie samenhangende programmalijnen, elk met een eigen reeks activiteiten, zoals vastgelegd in het provinciale activiteitenplan:

- A. Programma Nedersaksisch**
- B. Programma Publieksgeschiedenis**
- C. Programma Erfgoedondersteuning**

In beide jaren hebben we met aandacht en betrokkenheid gewerkt aan het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten die het erfgoed van Overijssel dichterbij inwoners, bezoekers en gemeenschappen brengen.

Dit verslag laat zien hoe we op uiteenlopende manieren hebben bijgedragen aan het versterken van de kennis, zichtbaarheid en beleving van de regionale geschiedenis, taal en cultuur – en hoe we die verbonden hebben met de samenleving van vandaag.

A. Programma Nedersaksisch

Nedersaksisch Rocks

Podcast De Nedersaksen

De podcast ‘De Nedersaksen’, een samenwerking met poppodium HEDON in Zwolle en gepresenteerd door Hendrik Jan Bökkers en Albert Bartelds, onderzoekt de rijke en gevarieerde wereld van de Nedersaksische taal, cultuur, geschiedenis en identiteit. In elke aflevering worden luisteraars meegenomen in een boeiend verhaal van diverse cultuurdragers van het Nedersaksisch, samen met de weetjes van Harrie Scholtmeijer over de taal en erfgoed van onze regio.

In 2023 hebben we acht en in 2024 dertien podcastafleveringen geproduceerd en gepubliceerd, waarbij we een bijzondere focus hebben gelegd op de diversiteit en het erfgoed van het Nedersaksische taalgebied. Een van deze afleveringen is zelfs op locatie met publiek opgenomen, namelijk in de Plaskerk in Raalte, ter viering van 900 jaar Raalte.

Onze communicatie-inspanningen hebben niet alleen geresulteerd in een groeiende luistergemeenschap (310.000 streams en 6000 volgers), maar hebben ook een breder bereik gehad via persberichten, onze website en sociale media. Deze inspanningen hebben zelfs geleid tot spin-off in verschillende media, waardoor de boodschap van de podcast nog verder is verspreid en het bewustzijn over het Nedersaksisch taalgebied is vergroot. We willen onze luisteraars blijven inspireren en informeren om het culturele erfgoed van het Nedersaksische taalgebied op een toegankelijke en boeiende manier te delen.

Luister hier de podcast: <https://open.spotify.com/show/4mZC5T6PiKrzhdZkhhW0zd>

Theaterproductie De Nedersaksen

Daarnaast waren we mede-organisator en bedenker van de theatershow 'De Nedersaksen LIVE'. De theatershow is in samenwerking met HEDON tot stand is gekomen ter gelegenheid van het Hanzejaar 2023. Gedurende het jaar hebben we met deze voorstelling een inspirerende ervaring geboden aan talloze theaterbezoekers, waarbij we hen hebben meegenomen op een reis door de rijke geschiedenis van de Hanze en de prachtige Nedersaksische cultuur.

De theatershow, ontwikkeld en uitgevoerd door leden van ons team (Albert Bartelds en Harrie Scholtmeijer) en Hendrik Jan Bökkers, is negen keer op verschillende locaties opgevoerd. Tijdens deze voorstellingen werd het publiek anderhalf uur lang ondergedompeld in de verhalen en legendes die kenmerkend zijn voor ons erfgoed. Met ondersteuning van schitterende animaties hebben we de geschiedenis tot leven gebracht en het publiek meegenomen naar vervlogen tijden.

Onze communicatie-inspanningen via persberichten, website en social media hebben gezorgd voor een brede bekendheid en enthousiasme voor de voorstelling, met positieve spin-offs in diverse media. Met onze inspanningen hebben we niet alleen de rijke geschiedenis van de Hanze en de Nedersaksische cultuur belicht, maar ook een nieuw publiek kennis laten maken met de Nedersaksische taal en cultuur. We kijken terug op een succesvolle samenwerking en een jaar vol inspiratie en verbinding, en kijken uit naar verdere samenwerkingen en initiatieven om onze Nedersaksische taal ne erfgoed te blijven koesteren en te delen met de wereld.

Overzicht van optredens:

- 4 april 2023 Schouwburg Odeon (Zwolle)
- 11 april 2023 Theater de Bond in Oldenzaal
- 18 april 2023 Stadsgehoorzaal Kampen
- 25 april 2023 Theater Hanzehof (Zutphen)
- 9 mei 20203 Rabo Theater De Meenthe (Steenwijk)
- 10 mei 2023 Mimik Deventer
- 11 juni 2023 2 voorstellingen tijdens Mañana Mañana (Laren)
- 5 september 2023 ANNO Zwolle

Schrieverskamp Concordia Enschede

Het Schrieverskamp in Concordia in 2023 was een bijzondere bijeenkomst waar zeven jonge Twentse schrijvers en liefhebbers van de Nedersaksische taal en literatuur samenkwamen om hun passie te delen. Albert Bartelds en Hendrik Jan Bökkers speelden een centrale rol bij dit evenement. Onder hun leiding werkten ze een hele dag aan een eigen liedje. Tijdens het Schrieverskamp stond het Nedersaksisch in al zijn facetten centraal, van poëzie tot proza, van traditionele verhalen tot moderne literatuur.

Er werden verschillende activiteiten georganiseerd, zoals lezingen, workshops en interactieve sessies waar deelnemers de kans kregen om hun eigen creativiteit te uiten en te ontwikkelen. De liedjes werden vervolgens 's avonds door de deelnemers enthousiast gepresenteerd aan het publiek van zo'n 70 bezoekers in het theater. Al met al was het Schrieverskamp in Concordia in 2023 een waardevol en inspirerend evenement dat heeft bijgedragen aan het levend houden en versterken van de Nedersaksische muzikale traditie.

Nedersaksisch op het mbo

Gastlessen Nedersaksisch ingebed in het vak burgerschap

Met veel enthousiasme en toewijding heeft Albert Bartelds 20 gastlessen verzorgd binnen het mbo en hbo in Overijssel. Deze gastlessen, ingebed in het vak burgerschap, hebben veel waarde en betekenis gehad voor de bewustwording van de Nedersaksische taal en cultuur, en hun relatie tot andere culturen binnen de klas.

Door middel van interactieve en inspirerende sessies hebben we alleen de rijke geschiedenis en diversiteit van de Nedersaksische cultuur belicht, maar ook de brug geslagen naar het hedendaagse maatschappelijke landschap waarin jongeren zich bevinden. Het doel was niet alleen om kennis over te dragen, maar ook om een dialoog op gang te brengen en bewustwording te creëren over de waarde van culturele diversiteit en de rol van taal daarin.

Deze gastlessen hebben niet alleen de interesse gewekt van de studenten, maar ook van docenten en onderwijsinstellingen binnen het mbo en hbo. De positieve ontvangst en impact van deze sessies hebben geleid tot een hernieuwde aandacht voor integratie en verdieping van het thema binnen het curriculum van verschillende onderwijsinstellingen in Overijssel.

Als Overijsselacademie zijn we verheugd om te zien hoe deze gastlessen hebben bijgedragen aan het vergroten van het bewustzijn en de waardering voor de Nedersaksische taal en cultuur, en hoe ze hebben bijgedragen aan een meer inclusieve en diverse onderwijsomgeving. We kijken ernaar uit om

deze waardevolle samenwerking voort te zetten en verdere stappen te zetten in de integratie van dit belangrijke thema binnen het onderwijslandschap van Overijssel.

Nieuw mbo-keuzedeel ‘Ontdek Nedersaksisch’ verbindt jongeren met hun regio

In 2023–2024 heeft de Overijsselaacademie in samenwerking met het Deltion College, ROC van Twente, Drenthe College en Graafschap College gewerkt aan de ontwikkeling van het nieuwe mbo-keuzedeel *Ontdek Nedersaksisch*. Dit keuzedeel geeft studenten de kans om op een toegankelijke en eigentijdse manier kennis te maken met de Nedersaksische taal en cultuur. In februari 2025 gaat het onderwijsprogramma van start op meerdere mbo-scholen in Overijssel, de Achterhoek en Drenthe.

De Overijsselaacademie speelde een inhoudelijke en coördinerende rol in het ontwerp van dit onderwijsaanbod. Het keuzedeel richt zich niet alleen op taal, maar ook op muziek, streekgerechten, omgangsvormen en tradities. Thema's als verbondenheid, gelijkwaardigheid en zorg voor elkaar staan hierin centraal. Specifiek voor studenten in sectoren als zorg, toerisme en retail biedt dit programma waardevolle culturele context en versterkt het bewustzijn van de eigen leefomgeving.

Het keuzedeel is ontwikkeld als e-learning, in samenwerking met docenten, contentontwikkelaars en mediaprofessionals. Deze digitale aanpak sluit goed aan bij de behoeften van studenten en maakt het lesmateriaal ook toegankelijk voor andere mbo-instellingen buiten de regio.

Met *Ontdek Nedersaksisch* investeren we in de toekomst van streekcultuur door jongeren actief te betrekken bij hun culturele wortels. Populaire cultuur, zoals streektaalmuziek en artiesten als TikTok Tammo en Bökkers, speelt hierbij een verbindende rol. Ter promotie van het lesmateriaal hebben wij een korte video met Hendrik Jan Bökkers beschikbaar gesteld voor de mbo's.

Dit keuzedeel is een vernieuwende stap in het versterken van culturele identiteit en educatie in het Nedersaksische taalgebied. Het laat zien hoe streektaal en -cultuur kunnen bijdragen aan trots, verbinding en perspectief voor nieuwe generaties. Het keuzedeel zal in 2025 worden gelanceerd op de mbo's.

Zorgzakboekje Nedersaksische taal gericht op zorgstudenten en -medewerkers

Met dank aan het Plantenfonds en het Fonds Twentse Courant Tubantia ontwikkelden we een zakboekje in vier Overijsselse streektaalvarianten (Twents, Sallands, Staphorsts en Genemuidens), waarin streektaal en zorg samenkomen, met als doel wederzijds begrip en warme communicatie tussen cliënt en zorgmedewerker in de zorgpraktijk te bevorderen. Het zorgzakboekje werd onder brede media-aandacht gepresenteerd aan studenten op het ROC Twente door gedeputeerde Ten Bolscher. Tot op de dag van vandaag is er nog steeds vraag naar het boekje, wat de blijvende relevantie en het draagvlak benadrukt.

De Nedersaksen in de klas: nieuwe koers, gedragen door ervaring en praktijk

In 2023 zijn wij een samenwerking aangegaan met 1Twente voor het project *Wiesneus*, met als doel om via een digitaal magazine de Twentse taal en cultuur onder kinderen in het primair onderwijs onder de aandacht te brengen. Het magazine werd aangeboden via het jongerenplatform van 1Twente, met de ambitie om het bereik uiteindelijk uit te breiden van Twente naar de hele provincie Overijssel.

Hoewel het project op waarde werd geschat, bleek in de loop van het jaar dat *Wiesneus* op langere termijn niet de passende route bood om onze doelstellingen effectief te bereiken. Zowel inhoudelijk als qua uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid, sloten de mogelijkheden van het project onvoldoende aan bij de bredere ambitie van de Overijsselacademie: het duurzaam vergroten van bewustwording over de Nedersaksische taal en cultuur onder een brede groep kinderen in het primair onderwijs. Deze koerswijziging is afgestemd met onze accounthouder bij de provincie Overijssel, Wesley Holland, en akkoord bevonden.

In 2024 hebben we daarom gekozen voor een nieuwe, toekomstgerichte aanpak: *De Nedersaksen in de Klas*. Dit initiatief sluit naadloos aan bij onze bredere strategie rondom de versterking van de Nedersaksische identiteit. In zeven pilots op basisscholen in Overijssel onderzochten we hoe kinderen op een speelse, educatieve en toegankelijke manier kennismaken met de Nedersaksische taal en cultuur. Deze ervaringen vormden de basis voor een nieuwe verkenning en uitwerking van een educatieve aanpak.

In het programma *De Nedersaksen in de Klas* spelen regionale ambassadeurs een belangrijke rol. Artiest Hendrik Jan Bökkers en streektaalspecialist Albert Bartelds brengen met filmpjes, verhalen en muziek het Nedersaksisch tot leven voor jonge leerlingen. We ontwikkelden hiervoor reeds een educatieve film over de geschiedenis van het Nedersaksisch en maakten enkele aantrekkelijke lesvideo's in het Sallands en het Twents.

Deze nieuwe aanpak is in een nieuw te ontwikkelen educatiepakket in 2024 niet alleen beter uitvoerbaar en schaalbaar, maar sluit ook inhoudelijk sterk aan op andere activiteiten van de Overijsselacademie gericht op cultuurhistorisch bewustzijn, taalbehoud en brede welvaart. In 2025 zetten we deze lijn voort met een breed uitgezette online peiling onder basisscholen in Overijssel,

waarmee we de inhoud en vorm van het lesprogramma verder afstemmen op de praktijk en wensen vanuit het onderwijs.

Met deze koerswijziging kiezen we voor kwaliteit, samenhang en toekomstbestendigheid. Zo bouwen we stap voor stap aan meer bewustzijn, trots en verbinding met het Nedersaksisch bij een nieuwe generatie Overijsselaars.

Kenniscentrum Nedersaksische taal en cultuur

Met een verscheidenheid aan lezingen, onderzoeken en publicaties hebben we bijgedragen aan het vergroten van de bewustwording en aandacht voor de Nedersaksische taal en cultuur. Hieronder volgt een overzicht van onze belangrijkste prestaties:

Wetenschappelijk onderzoek en publicaties

- We hebben een recensie geschreven voor het prestigieuze tijdschrift *Nederlandse Taalkunde*, waarmee we de wetenschappelijke discussie over de Nedersaksische taal hebben gestimuleerd.
- In samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen hebben we een boeiende podcast geproduceerd die dieper ingaat op de Nedersaksische taal en cultuur.
- Door te reageren op artikelen in het gerenommeerde tijdschrift *Onze Taal* hebben we de aandacht gevestigd op de Nedersaksische taal en haar rol in onze hedendaagse samenleving.
- We hebben vier artikelbijdragen geleverd aan *Overijssel Toen & Nu* en een artikel geschreven voor het *Jaarboek Nedersaksisch*, waarmee we historische en culturele onderwerpen hebben belicht die verband houden met de Nedersaksische regio.
- Een oude verhalenbundel in het dialect van Giethoorn is heruitgegeven en van een taalkundige toelichting voorzien, met een bijbehorende lezing bij de presentatie ervan.
- Onze bijdrage aan *GEO-Info* heeft de aandacht gevestigd op de geografische aspecten van de Nedersaksische regio en haar invloed op taal en cultuur.
- Een gepland interview met Klokhuys, dat zal worden uitgezonden in januari 2024, zal een jong publiek bereiken en de interesse wekken voor de Nedersaksische taal en cultuur onder de jeugd. [NTR | Het Klokhuys - Uitzending - Dialecten](#)

Overige activiteiten

- We hebben content geschreven en een boek gepubliceerd over de geschiedenis van de taal van Overijssel.
- Als onderdeel van het Hanzejaar hebben we geparticipeerd in de organisatie van het Zwolse Hanzedictée, waarbij Albert Bartelds verantwoordelijk was voor de presentatie van de avond.
- Eerste concept content voor een onlinecursus Sallands is geschreven, ter bevordering van de kennis van het Nedersaksisch.
- Onze medewerkers hebben bijgedragen aan de dialectquiz bij omroep Oost.
- Er zijn gesprekken gevoerd over de digitalisering van woordenboeken van de Nedersaksische taal in Overijssel, in samenwerking met het Instituut voor de Nederlandse Taal in Leiden.

Lezingen en advisering

- Onze dialectoloog Harrie Scholtmeijer en streektaal- en streekcultuuradviseur Albert Bartelds hebben negen lezingen gehouden bij diverse verenigingen in Overijssel.
- Daarnaast zijn er drie lezingen gegeven over het Overijsselse dialect buiten de provincie.
- Er heeft een optreden plaatsgevonden in het televisieprogramma *BlaBlaBla* met Schaap.
- Onze vertegenwoordiging in het bestuur van de Stichting Nederlandse dialecten heeft geleid tot deelname aan een congres in Franeker en een lezing op het Nedersaksisch symposium in Assen.

Dankzij deze veelzijdige inspanningen hebben we onze missie voortgezet om de Nedersaksische taal en cultuur te bevorderen en te behouden. We kijken uit naar een voortzetting van deze waardevolle werkzaamheden in de komende jaren.

B. Programma regionale geschiedenis

Sporen van het slavernijverleden in Overijssel – Onderzoek, educatie en kunst raken de samenleving

In 2023 en 2024 heeft de Overijssellacademie zich actief ingezet om het slavernijverleden van Overijssel zichtbaar en bespreekbaar te maken. Wat begon als een diepgravend historisch onderzoek mondde uit in de publicatie *Overijssel & Slavernij*, gepresenteerd tijdens een drukbezocht symposium in theater De Spiegel in Zwolle. De impact van dit onderzoek was groot: het leidde onder meer tot officiële excuses namens het provinciebestuur, uitgesproken door Commissaris van de Koning Andries Heidema. Maar ook veel bewoners in de provincie maakten kennis met een geschiedenis die nieuw voor ze was, wat heeft bijgedragen aan het bewustzijn van de eigen Overijsselse betrokkenheid bij de geschiedenis van kolonialisme en slavernij. Een mooi voorbeeld daarvan is een column die is geschreven door een bezoeker van een van onze lezingen: <https://www.deweekvanhellendoorn.nl/reader/21879#p=6>

Naast onderzoek en publicatie is sterk ingezet op educatie en bewustwording. Via het lesprogramma *Overijssel Overzee*, ontwikkeld voor het onderwijs, maken jongeren kennis met deze vaak onbekende kant van onze geschiedenis. Het programma is digitaal beschikbaar via www.overijsseloverzee.nl, samen met aanvullende verhalen en activiteiten. Dit lesmateriaal is in 2023 in Berlijn zelfs bekroond met de prestigieuze Comenius EduMedia Award voor de kwaliteit van het materiaal.

Om het thema onder de aandacht te brengen en het gesprek hierover te stimuleren, verzorgden onze historici in 2023 en 2024 vijftien lezingen en presentaties door de hele provincie. Daarmee brachten we de opgedane kennis breder onder de aandacht en gingen we actief het gesprek aan met inwoners en instellingen.

In 2024 werd ook gestart met het kunstproject *Draden van het Slavernijverleden*, dat dit beladen thema op een tastbare en verbindende manier tot leven brengt in een indrukwekkend wandkleed van 35 meter lang. De start vond plaats in september in De Museumfabriek in Enschede, met een inhoudelijk programma. Het project verbindt vrijwilligers, kunstenaars, inwoners en erfgoedorganisaties, en zal via maaklocaties in onder andere Hengelo, Zwolle en Deventer verder groeien. Het kleed vormt een krachtig symbool van verbondenheid, reflectie en gedeeld verleden. Rondom het maakproces verzorgden publiekshistorici Martin van der Linde en Marco Krijnsen een inhoudelijk programma met lezingen en presentaties voor vrijwilligers en andere belangstellenden om de context van het Overijsselse slavernijverleden te vertellen.

Ter aanvulling op deze initiatieven ontwikkelden we samen met museum ANNO en het Comté 30 juni/1juli Overijssel een stadswandeling in Zwolle, gebaseerd op het onderzoek *Overijssel & Slavernij*. Voor Deventer en Kampen is verkend hoe routes op basis van historische sporen en straatnamen vorm kunnen krijgen.

Deze periode markeerde een intensieve en betekenisvolle fase in onze missie om het slavernijverleden van Overijssel te belichten, te begrijpen en op verschillende manieren te delen met de samenleving.

Historische verhalen brengen het Twentse landschap tot leven via het fietsroutenetwerk

Met jaarlijks ruim tien miljoen fietsers die het landschap van Twente doorkruisen, is het Fietsroutenetwerk Twente niet alleen een belangrijk recreatief netwerk, maar ook een uitgelezen kans om verhalen van de plek te delen met een breed publiek. In een unieke samenwerking tussen het Fietsroutenetwerk Twente, Stichting Stad en Regio, de Overijsselacademie en vele lokale historische verenigingen, is het Twentse landschap letterlijk verrijkt met de geschiedenis van de regio.

Langs de fietsknooppunten zijn inmiddels ruim 199 panelen geplaatst die de fietser meenemen in het verhaal van de plek. Elk paneel bevat een historisch verhaal over de locatie, voorzien van beeldmateriaal en vertaald in het Twents, Duits en Engels. Deze gelaagde aanpak maakt de geschiedenis toegankelijk en herkenbaar voor zowel inwoners als toeristen.

Het project startte in 2022 in Zuidwest-Twente met 56 panelen, en werd in 2023 en 2024 voortgezet in het Nationaal Landschap Noordoost Twente, waar nog eens 199 verhalen werden toegevoegd. Onder begeleiding van onze publiekshistoricus Marco Krijnsen en in nauwe samenwerking met betrokken historische verenigingen, zijn de verhalen zorgvuldig geselecteerd, geschreven en vormgegeven. Als publieksactiviteit gaf volkszanger Alwie Kroeze op 15 juli 2024 een miniconcert in zijn geboortedorp Langeveen.

Dit project laat zien hoe regionale geschiedenis zichtbaar en beleefbaar kan worden gemaakt in het alledaagse landschap. Door letterlijk stil te staan bij het verleden ontstaat er een diepere verbondenheid met de omgeving. Wat begon als een samenwerking rondom recreatie, groeide uit tot een inspirerend voorbeeld van hoe erfgoed, toerisme en gemeenschapszin samen kunnen komen.

Het Twentse fietsroutenetwerk is hiermee niet alleen een netwerk van wegen, maar ook een netwerk van verhalen – waarin elke halte een stukje van onze gezamenlijke geschiedenis vertelt.

Het levend houden van Twents textielerfgoed – verhalen van een regio in beweging

Twente stond ooit wereldwijd bekend als hét centrum van textielproductie. Namen als Van Heek, Ten Cate en Gelderman belichaamden een tijdperk van vakmanschap, innovatie en economische bloei. Maar met het verdwijnen van de overzeese afzetmarkten en toenemende internationale concurrentie kwam er in de jaren zestig en zeventig een einde aan deze periode.

Om deze geschiedenis niet te laten vervagen, zijn in de afgelopen jaren verschillende initiatieven ontstaan om het Twentse textielverhaal levend te houden. Eén daarvan is het project van de Overijsselacademie rond de *Textielcafés*, waarin bewoners hun persoonlijke herinneringen en ervaringen deelden over het leven en werken in de textielindustrie. Deze verhalen geven een bijzonder perspectief op het dagelijks leven in een regio die diep gevormd is door de textielnijverheid.

De verzamelde verhalen vormen inmiddels de basis van een nieuw oral history-project in samenwerking met De Museumfabriek in Enschede. In 2024 worden videoregistraties gemaakt van enkele deelnemers aan de textielcafés. Deze portretten krijgen een vaste plek in de museumopstelling, zodat bezoekers kennis kunnen maken met de mensen achter het erfgoed – zij die het verleden niet alleen kunnen beschrijven, maar het hebben beleefd.

Met dit project brengen we geschiedenis tot leven en geven we stem aan de herinneringen van een generatie. Het is een eerbetoon aan de kracht van het persoonlijke verhaal en een waardevolle bijdrage aan het behoud van immaterieel industrieel erfgoed in Twente.

Kennis en kunde voor de regionale geschiedenis – bouwen aan een gedeeld historisch bewustzijn

In 2023 hebben we als Overijsselacademie opnieuw bijgedragen aan het verdiepen en verspreiden van kennis over de regionale geschiedenis van Overijssel. Samen met erfgoedpartners, instellingen en overheden werkten we aan het zichtbaar maken van verhalen die ons verleden betekenis geven – en richting bieden voor de toekomst.

Een belangrijk onderdeel van ons werk was de verkenning van de viering van *500 jaar Overijssel* in 2028. In samenwerking met partners uit het erfgoedveld en andere stakeholders onderzochten we de mogelijkheden voor gezamenlijke projecten en programma's, en legden we de eerste fundamenten voor een breed gedragen inhoudelijke en organisatorische opzet.

Daarnaast gaven we op verschillende momenten inhoudelijk advies aan partners. Zo dachten we mee met het Waterschap Drents-Overijsselse Delta over het verhaal van de gemalen Stroink en Streukelerzijl en mogelijke erfgoeddeals. Ook adviseerden we Het Oversticht over waterverhalen en de omgang met watererfgoed. Deze bijdragen helpen om erfgoed op een zorgvuldige en betekenisvolle manier te positioneren in actuele opgaven.

We ondersteunden uiteenlopende geschiedenisprojecten, zoals het initiatief van ANNO rond Joan Derk van der Capellen, en leverden onze bijdrage aan het plan *Overijssel na de Oorlog*, dat aansluit op 80 jaar bevrijding en de openstelling van het CABR-archief. Ook werkten we aan de voorbereidingen van

een podcastserie over Overijssels erfgoed en geschiedenis, bedoeld om nieuwe publieksgroepen op een eigentijdse manier te betrekken bij ons verleden.

We worden steeds vaker benaderd als inhoudelijke sparringpartner bij maatschappelijke en bestuurlijke vragen over hoe we blijvend aandacht kunnen geven aan de betekenis van de Tweede Wereldoorlog en andere ingrijpende gebeurtenissen in de Overijsselse geschiedenis – gebeurtenissen die tot op de dag van vandaag voelbaar zijn in onze samenleving. Vanuit onze kennis en ervaring dragen we bij aan reflectie en bewustwording in actuele maatschappelijke discussies.

Vanuit ons redactielidmaatschap van de jaarbundel *Overijsselse Historische Bijdragen* en het historische tijdschrift *Toen & Nu*, het beantwoorden van inhoudelijke vragen via e-mail, en het beoordelen van eindproducten van partners, hebben we actief bijgedragen aan het delen van kennis en het versterken van kwaliteit. Tijdens een bijeenkomst met Twentse burgemeesters op 29 november presenteerden we historische projecten die aansluiten bij de ambities van het provinciale erfgoedbeleid.

Boek *Landadel in Overijssel*: In 2018 begon Rien de Vries als vrijwilliger van de Overijsselacademie met het verzamelen en optekenen van persoonlijke getuigenissen van (voormalige) landgoedbewoners in Overijssel. De Vries voerde gesprekken met zo'n vijftien eigenaren, bewoners, personeelsleden of pachters van Overijsselse landgoederen. De betrokkenen vertelden over de soms rijke familiegeschiedenis, wat er allemaal komt kijken bij het beheer van een landgoed, en over de wisselwerking tussen de omgeving en de maatschappelijke functie van de landgoederen. In 2023 zijn deze verhalen gebundeld in het boek *Landadel in Overijssel*. Historicus Martin van der Linde schreef hiervoor het voorwoord.

Met deze activiteiten laten we zien hoe de Overijsselacademie als kennisinstituut én als netwerkpartner een verbindende rol speelt in het versterken van historisch bewustzijn en het ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan een levendige en betekenisvolle omgang met onze regionale geschiedenis.

C. Programma Erfgoedplatform Overijssel

Een stevige pijler in het erfgoedveld van Overijssel

Binnen het Provinciaal Programma *Erfgoed Verbindt 2023–2024* heeft de Overijsselacademie het Erfgoedplatform Overijssel verder uitgebouwd tot een krachtig en herkenbaar steunpunt voor erfgoedvrijwilligers en -organisaties in de provincie. Er is een werkwijze ontstaan waarbij zoveel mogelijk maatwerk wordt geleverd, waarbij persoonlijk contact en laagdrempelige benadering van de doelgroep centraal staat. We hebben de afgelopen jaren veel stappen gezet om door middel van onze activiteiten, onderzoek en monitoring een nog beter beeld te krijgen van de doelgroep, haar samenstelling en behoeften. Vanuit de signalen uit de doelgroep is ons aanbod voortdurend bijgesteld, aangepast en geoptimaliseerd.

In nauwe samenwerking met partners als Het Oversticht, KIEN, de Museumfabriek, Landschap Overijssel, VASCO en landelijke netwerken OPEN en NDE, is stevig ingezet op ontmoeting, kennisdeling, inhoudelijke ondersteuning en het versterken van het Overijsselse erfgoednetwerk.

Het platform vervult inmiddels een centrale rol in het ondersteunen van het rijke, diverse en grotendeels vrijwillig gedragen erfgoedveld van Overijssel. Als aanspreekpunt, aanjager en verbinder

richt het zich zowel op materieel als immaterieel erfgoed, en draagt het bij aan een breed gedragen, levendig en toekomstgericht erfgoedklimaat in onze provincie.

Met de middelen van de provincie Overijssel en additionele financiering uit landelijke netwerken konden we dienstverlening vanuit het Erfgoedplatform Overijssel verder versterken.

Bereik en impact

In de afgelopen twee jaar is de reikwijdte en zichtbaarheid van het Erfgoedplatform aanzienlijk toegenomen:

- In 2023 boden we advies en ondersteuning aan meer dan 40 erfgoedinitiatieven; in 2024 groeide dat aantal naar meer dan 160 unieke erfgoedorganisaties en -initiatieven.
- Jaarlijks bereiken we honderden vrijwilligers via trainingen, bijeenkomsten, coaching trajecten en onze communicatiekanalen.
- We organiseerden of werkten mee aan 40 trainingen en bijeenkomsten met inhoudelijke focus op veiligheid, fondsenwerving, digitalisering, omgang met museumobjecten en immaterieel erfgoed, etc.. Hiermee bereiken we de afgelopen twee jaar zo'n 850 erfgoedvrijwilligers. Daarnaast brachten we een veelvoud aan relevante trainingen en bijeenkomsten via ons platform onder de aandacht.
- Het aantal abonnees op onze nieuwsbrief steeg met een kwart naar 310 abonnees.
- Onze website trok gemiddeld 900 unieke bezoekers per maand, met een relatief lange bezoektijd van gemiddeld anderhalve minuut.
- Ons bereik op social media groeide gestaag via Facebook en Instagram, en in 2024 is ook een LinkedIn-pagina gestart.
- We ontwikkelden diverse filmpjes en explainervideo's.
- We voegden zo'n 75 erfgoedverhalen en verhalen van erfgoedvrijwilligers toe aan onze Verhalenbank.
- We deden onderzoek naar de samenstelling, focus en behoeften van Overijsselse Erfgoedvrijwilligers.
- We ontwikkelden de website verder door, met uitbreiding van het aanbod van informatie in onze Kennisbank, een nieuwe huisstijl en optimalisering van functies.
- We investeerden in het versterken van de netwerkcontacten binnen de provincie, om de doelgroep optimaal te bereiken.

Aanbodgerichte ondersteuning

Via het Erfgoedplatform Overijssel (website, nieuwsbrief, socials, fysiek) is de afgelopen jaren doorlopend en proactief informatie aangeboden aan de doelgroep van erfgoedvrijwilligers: erfgoednieuws, inhoudelijke kennis en verdieping via artikelen, relevante trainingen en bijeenkomsten, inspirerende verhalen over erfgoed en het werken daarmee. Hierbij ontwikkelden we ook eigen trainingen, zoals de training Vrijwilligers Werven in 3 stappen voor erfgoedorganisaties en de training Tentoonstelling Maken.

Daarnaast biedt het platform mogelijkheid om erfgoedorganisaties zichtbaar te maken en in contact te komen met anderen. Inspireren, waarderen, verbinden, leren en stimuleren staan hierbij centraal.

Vraaggerichte ondersteuning

Vrijwilligersorganisaties weten het Erfgoedplatform steeds beter te vinden voor hulp bij uiteenlopende vragen, van vragen over beleid en organisatie tot praktische ondersteuning op het gebied van digitalisering, fondsenwerving en vrijwilligers werven. De inzet van onze erfgoedcoach, erfgoedparticipatiecoach en digitaal erfgoedcoach is hierin van grote waarde gebleken.

Ook gemeenten, cultuurmakelaars en andere instellingen doen steeds vaker een beroep op ons. Voorbeelden hiervan zijn onze bijdragen aan het verbeteren van de vrijwilligersinfrastructuur (motie 'Vrijwilligers, cruciale krachten'), en adviseringstrajecten in onder meer Twenterand, Enschede en Hellendoorn/Nijverdal.

Samenwerking als sleutel

De ervaring heeft geleerd dat goede contacten en banden binnen het Overijssels netwerk van cultuurmakelaars, -ambtenaren, knooppunten, erfgoedpartners en ondersteuners van vrijwilligers een belangrijke sleutel zijn tot succesvolle, laagdrempelige, effectieve en adequate ondersteuning van erfgoedorganisaties- en vrijwilligers.

Daarom hebben we de samenwerking met partners binnen Overijssel in 2023 en 2024 verder geïntensiveerd. Zo zijn er reguliere afstemmingsoverleggen en gestart met o.a. Het Oversticht, KIEN en De Museumfabriek. En zijn nauwere samenwerkingen ontstaan met o.a. de initiatievencoaches, leader coördinatoren, cultuurmakelaren en knooppunten. Hieruit zijn onder meer de volgende concrete resultaten voortgekomen:

- Uitbreiding van het ondersteuningsaanbod voor immaterieel erfgoedgemeenschappen, waaronder de organisatie van de Overijsselse Immaterieel Erfgoeddag (met KIEN)
- Het opstarten van de Overijsselse Datawerkplaats (met De Museumfabriek)
- Periodieke advisering en ondersteuning vanuit het Erfgoedplatform Overijssel bij bijeenkomsten van Sallandse erfgoedorganisaties en erfgoedorganisaties uit de gemeente Hellendoorn-Nijverdal
- Kortere lijntjes van doorverwijzing en uitwisseling tussen Overijsselse initiatievencoaches, leader coördinatoren en het Erfgoedplatform Overijssel

Daarnaast hebben we ons sterker verbonden met het landelijke netwerk OPEN, erfgoedvrijwilliger.nl en het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE). We namen actief deel aan redacties, intervisietrajecten, landelijke campagnes zoals *De Slimste Erfgoedvrijwilliger*, en programma's als *Expeditie Nieuwe Gezichten* en *Samen Verder* op het gebied van gerichte ondersteuning aan immaterieel erfgoedgemeenschappen.

Professionalisering en uitbreiding

Dankzij incidentele cofinanciering vanuit onder meer het Cultuurfonds en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed hebben we het Erfgoedplatform de afgelopen jaren kunnen versterken. Binnen de Overijsselacademie is het platform steeds meer een gedeelde verantwoordelijkheid geworden, waarbij verschillende teamleden een actieve rol vervullen.

In 2024 zijn stappen gezet voor uitbreiding van het team van het Erfgoedplatform, passend bij de toenemende vraag en verwachte opdrachten. Zo zijn in 2024 de voorbereidingen getroffen voor:

- De opstart van een Overijsselse Datawerkplaats voor gerichte ondersteuning bij digitaliseringsvragen
- Versterking van de ondersteuning aan immaterieel erfgoedgemeenschappen in samenwerking met en opdracht van KIEN
- Een eerste verkenning voor de opzet van een leerlijn voor kleine musea
- Uitbreiding van de dienstverlening voor vrijwilligers die zich bezig houden met materieel erfgoed
- Het ontwikkelen van een traject voor het werven van nieuwe vrijwilligers
- Een eerste verkenning voor de opzet van een leerlijn voor kleine musea

Vooruitblik 2025

In 2025 zetten we deze lijn voort en investeren we in:

- De verdere uitrol en doorontwikkeling van de Overijsselse Datawerkplaats
- Versterking van het team , professionalisering en borging van kennis, kunde en ervaringen
- De ontwikkeling en uitvoering van een leerlijn voor kleine musea
- Uitbreiding van het ondersteuningsaanbod voor vrijwilligers die werken met materieel erfgoed
- Versterking van het aanbod rondom immaterieel erfgoed en digitalisering
- Versterking van de communicatie en zichtbaarheid van het platform
- Meer verdieping van de samenwerking met partners binnen en buiten Overijssel
- Een verkenning voor de opzet van een leerlijn voor kleine musea
- Het vergroten van de fysieke en online zichtbaarheid van het Erfgoedplatform Overijssel
- Doorontwikkeling van het (online) platform

Het Erfgoedplatform Overijssel is daarmee uitgegroeid tot een stabiele en toekomstgerichte pijler binnen het erfgoedveld. Door vrijwilligers en organisaties professioneel te ondersteunen en met elkaar te verbinden, bouwen we samen aan een erfgoedinfrastructuur die het culturele geheugen van Overijssel levendig houdt – nu en voor de generaties na ons.

D. Aanvullende projecten en opdrachten in 2023 - 2024

Naast de uitvoering van het Provinciaal Programma heeft de Overijsselacademie in 2023 en 2024 gewerkt aan een breed palet aan projecten die passen binnen onze missie: het versterken van de gebiedseigenheid van Overijssel door het zichtbaar en beleefbaar maken van de regionale geschiedenis, taal en cultuur. Hieronder een greep uit de initiatieven en onderzoeken die we in deze periode hebben opgepakt:

- **Draden van het Slavernijverleden** – We leverden inhoudelijke bijdragen aan het ontwerp en de inhoud van dit kunstproject, dat via een 35 meter lang wandkleed op diverse locaties in Overijssel het slavernijverleden invoelbaar maakt.
- **Leer het Nedersaksisch kennen** – Met het magazine *Nedersaksen*, informatieve video's en communicatiemiddelen hebben we een nieuwe impuls gegeven aan het versterken van de zichtbaarheid en betekenis van de Nedersaksische cultuur. Een impuls die ook heeft geleid tot een nieuwe samenwerking met omroep OOST en de serie *Wij zijn Nedersaksen!*

Wij zijn Nedersaksen! In 2024 is het fundament gelegd voor een strategische samenwerking met RTV Oost, onder andere via de serie *Wij zijn Nedersaksen!*. Met dit programma willen we gezamenlijk verhalen vertellen die laten zien hoe de Nedersaksische cultuur en identiteit bijdragen aan een trotse, betrokken en toekomstgerichte regio. Deze samenwerking sluit nauw aan bij de missie van RTV Oost om de impact van wat er in Overijssel gebeurt op het dagelijks leven zichtbaar te maken, inwoners te inspireren om bij te dragen aan de samenleving, en oog te hebben voor het mooie en het betekenisvolle

in de provincie. In 2025 wordt deze samenwerking verder uitgebouwd in de vorm van onder meer tv-specials, podcasts en live-evenementen.

- **Onderzoek Klooster de Goede Herder (Almelo)** – Historisch onderzoek naar de ruiming van de begraafplaats, met een rapport dat de basis vormt voor gemeentelijke besluitvorming over de opgraving van stoffelijke resten. Dit gebeurde in opdracht van Het Oversticht, dat de eindrapportage uitbracht voor de gemeente Almelo.
- **Waarde van Kunst en Cultuur in Overijssel** - In opdracht van het Trendbureau Overijssel werkten we aan een historisch onderzoek naar de rol en betekenis van kunst en cultuur in Overijssel van 1850 tot nu. De eerste resultaten zijn in 2024 gedeeld; tijdens het Kennisfestival in Deventer op 19 juni 2025 verzorgt onderzoek/publiekshistoricus Marco Krijnsen namens de Overijsselacademie een presentatie hierover.
- **Watersnood 1825–2025** - Publiekshistoricus Martin van der Linde trok voor dit project op met Het Oversticht. Het leidde tot de lancering van een podcastserie, een symposium (februari 2025) en een reizend *Watersnoodlab* over de ramp van 1825 en de lessen voor nu.
- **Essay Johan Derk van der Capellen** - Onder begeleiding van ons team schreef Luc Panhuysen een essay over deze belangrijke patriot en medegrondlegger van onze democratie. Presentatie: 1 november 2024 in de Grote Kerk in Zwolle.
- **Deurningerpoort (Oldenzaal)** - Historisch onderzoek naar deze poort en het stadsbeeld van Oldenzaal, als input voor educatie en erfgoedbeleid.
- **Tentoonstelling ‘Bestemmingen’ Kamp Amersfoort** - Voor een tentoonstelling bij Nationaal Monument Kamp Amersfoort leverden we een verhaal + 3 personages aan over een groep gevangenen die vanuit Amersfoort moest werken aan verdedigingswerken in Zwolle. De tentoonstelling werd geopend in januari 2025 en is nog de rest van dit jaar in Amersfoort te bezichtigen. De voorbereidingen vonden plaats in 2024: <https://kampamersfoort.nl/tentoonstellingen/>
- **Noaberschapsonderzoek** - Samen met de Campus Fryslân van de RUG deden we als Overijsselacademie in opdracht van de provincie Overijssel onderzoek naar het fenomeen noaberschap vanuit historisch en sociaalgeografisch perspectief. Dit resulteerde in gedegen een onderzoeksrapport. In 2025 bekijken we de mogelijkheden om de resultaten van dit onderzoek verder bij het grote publiek onder de aandacht te krijgen.
- **Trechterbekercultuur** - In opdracht van Het Oversticht ontwikkelde de Overijsselacademie een unieke reizende tentoonstelling over de Trechterbekercultuur. Deze archeologische expositie komt voort en wordt mede gefinancierd door het Interreg Nederland-Duitsland programma. Je wordt meegenomen naar de periode van 3400 tot 2800 voor Christus, toen de grenzen van vandaag er niet toe deden en samenwerking tussen regio's centraal stond. Het is een toegankelijke en innovatieve tentoonstelling geworden die zowel jong als oud weet te betrekken bij de geschiedenis van de Trechterbekercultuur.

Daarnaast werkten we aan de volgende projecten en opdrachten:

- Advieswerk voor de gemeente **Steenwijkerland** (vervolg Joods onroerend goed onderzoek).
- Ontwikkeling van **vijf verhaallijnen voor cultuur- en erfgoednota Ommen** in opdracht van Het Oversticht.
- Een nieuw **fietsverhalen-project in Rijssen-Holten**, met 44 verhalen op 49 panelen. Uitvoering: 2025 en 2026.
- De podcast ‘De oorlog gaat nooit voorbij’, in het kader van 80 jaar Vrijheid, in samenwerking met de provincie Overijssel en Omroep Oost. Uitvoering: voorjaar 2025.
- Deelname aan sessie over het collectieprofiel van Collectie Overijssel.
- Deelname aan sessie over het erfgoedbeleid van de gemeente Zwolle.

- Lezing geven over ons voormalige project Vooruitboeren op de Netwerkdag Roerend Agrarisch Erfgoed.

Al deze projecten benadrukken onze rol als inhoudelijke sparringpartner, creatieve producent én strategisch adviseur voor overheden, erfgoedpartners en maatschappelijke organisaties in Overijssel. Ze versterken het fundament waarop de provinciale opdracht rust en helpen ons het erfgoed van Overijssel levend, relevant en breed gedragen te houden.

5. Vooruitblik: samen bouwen aan waarde voor morgen

De Overijsselacademie kijkt vooruit met ambitie, verantwoordelijkheid en vertrouwen. In een tijd waarin erfgoed onder druk staat, door maatschappelijke transities én mogelijke bezuinigingen op cultuur, willen wij als kennisinstituut en productiehuis laten zien dat erfgoed juist nu van betekenis is. Niet als terugblik, maar als richtingaanwijzer. Want wie weet waar hij vandaan komt, weet beter waar hij naartoe wil.

Onze toekomstvisie is helder: wij willen bouwen aan een provincie waarin erfgoed een levende bron van bewustzijn, perspectief en verbinding is. In 2025 zetten we onze groei voort, met als doel een stevig verankerde maatschappelijke rol binnen het erfgoedveld van Overijssel. We realiseren ons dat onze bekendheid en het draagvlak groeien en daarmee ook onze verantwoordelijkheid. Daarom blijven we investeren in stabiliteit, inhoudelijke kwaliteit en duurzame partnerschappen.

In het nieuwe Provinciaal Programma 2025–2028 'Het Verhaal van Overijssel' bouwen we samen met onze partners verder aan een betekenisvolle erfgoedagenda. We werken aan projecten die niet alleen verleden zichtbaar maken, maar ook richting geven aan de toekomst. We blijven daarbij inzetten op brede samenwerking met provinciale erfgoedpartners, gemeenten, onderwijsinstellingen, vrijwilligers en media. Samen maken we het verhaal van Overijssel sterker, breder en herkenbaarder voor iedereen.

Juist nu is het belangrijk onze toegevoegde waarde zichtbaar te maken. Door erfgoed te verbinden aan actuele maatschappelijke vraagstukken – zoals sociale cohesie, duurzaamheid, gebiedsontwikkeling en identiteit – laten we zien dat erfgoed méér is dan een verzameling verhalen of objecten. Het is een manier om samen betekenis te geven aan wie we zijn, hoe we samenleven en hoe we onze omgeving toekomstbestendig kunnen doorgeven.

In dit alles blijven we trouw aan ons motto: **waarde voor morgen**. We blijven zoeken naar nieuwe vormen om verhalen te delen, via educatie, media, kunst en participatie en nieuwe wegen om onze missie duurzaam te financieren. We blijven bouwen aan netwerken, initiatieven en programma's die geschiedenis tot leven brengen en toekomst mogelijk maken.

Hier leeft ons verhaal.